

zoooh!

2 / 2009 Revista del Zoo de Barcelona

Barcelona

La nova er@
del Zoo Club,
en marxa

Nou programa
de recerca i conservació
del Zoo de Barcelona
2009-2011

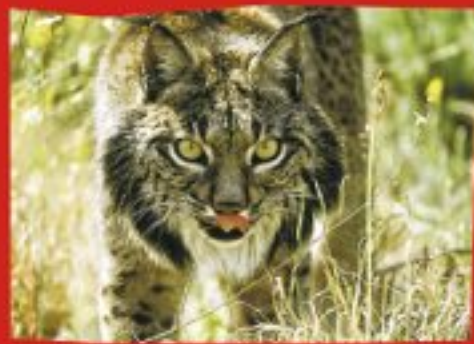
Floquet de Neu
arriba al cinema
i a la televisió

Arriba l'elefanta Yoyo

B:SM

Ajuntament de Barcelona

Col·labora amb
Colabora con / Supports

Ens vols conèixer a fons?

Zoo de Barcelona, milers d'històries cada dia!

CAMPANYA EAZA 2009 - THE DIRTY DOZEN

Membre de
Membres de

Seu oficial de
State of the
Institut Jane Goodall

B:SM

Ajuntament de Barcelona

Nou impuls als programes de recerca i de conservació

Des de la seva fundació, el Zoo de Barcelona ha orientat gran part dels seus esforços i activitats a la conservació i la recerca, i ha esdevingut, en diferents etapes de la seva història, capdavanter en el desenvolupament de projectes en aquests camps. En aquesta nova etapa del Zoo de Barcelona, en paral·lel a la seva progressiva transformació física i al procés de construcció de noves infraestructures, creiem imprescindible donar un nou salt endavant en el camp de la recerca aplicada a la conservació, tot establint nous elements de complicitat entre la comunitat científica i el zoològic. Amb aquesta finalitat, hem definit un Programa de Recerca i Conservació 2009-2011 en el qual es concreten les línies estratègiques per als propers tres anys, així com els diferents projectes marc i específics que les han de fer possibles. El Programa neix amb la voluntat d'intensificar la connexió del Zoo amb els àmbits d'investigació faunística i biològica, tot oferint-los suport i acompanyament. Per això, es crea una convocatòria anual de beques i ajuts econòmics destinats a incentivar l'activitat en aquests camps. Podeu obtenir informació detallada sobre el programa al web del Zoo.

Els darrers mesos s'han caracteritzat per una intensa activitat en diferents camps. En aquest sentit, em permeto destacar l'arribada de l'elefanta Yoyo al Zoo, un cop realitzades unes obres d'adaptació i millora de les instal·lacions d'elefants, que amb caràcter transitori afavoreixen les condicions d'estada de l'elefanta Susi i la seva nova acompanyant fins a la construcció de la nova sabana prevista en el pla de renovació integral del Zoo de la Ciutadella.

Igualment significatiu és l'acord assolit amb diverses productores cinematogràfiques del camp de l'animació per tal de dur en Floquet de Neu al cinema i a la televisió, i apropar d'aquesta manera la figura del goril·la albi a les noves generacions com a vehicle per aprofundir, en el marc de les accions de divulgació de l'Any Internacional del Goril·la, en els valors que menen a la conservació d'aquesta espècie.

Finalment, i a mode de connexió entre el passat del Zoo i el futur que entre tots volem construir, vull fer una especial menció a la darrera publicació sobre el Zoo, que sota el títol *Parc del Zoo, el cor de la Ciutadella*, fou presentada en el recinte mateix del Zoo a principis del mes de juny. Els articles de fons així com les diferents aportacions breus de diferents persones molt vinculades a la ciutat i al Zoo, posen de manifest l'estimació que les diverses generacions de barcelonins i catalans sentim pel parc zoològic, així com els valors que el Zoo aporta i les emocions que desperta, aspectes que tot i la transformació que el Zoo experimentarà els propers anys, es mantindran invariables en el nostre ideari col·lectiu.

Ignasi Cardelús i Fontdevila

President del Zoo de Barcelona

B:SM Barcelona
Societat de Serveis
Municipals
Gran Via Carles III, 85 bis
08028 Barcelona

Editada per B:SM - Zoo de Barcelona

Parc de la Ciutadella, s/n · 08003-Barcelona · Telèfon: 93 225 67 80 · Fax: 93 221 38 53
e-mail: zoobarcelona@bsmsa.es · e-mail socis: zooclub@bsmsa.es www.zoobarcelona.com

Director: Rafael Cebrian

Cap de redacció: M. Neus Miró

Consell de redacció: Manel Aresté, Eulàlia Bohigas, Anna Costa, Marc Escobar, Jordi Fàbregas, Josep Garcia, Jordi Indiano, Àlex Mascarell, Mayra Nieto i M. Josep Virgos

Coordinació: Jordi Fàbregas

Fotografia: Anxíu Zoo, Jordi Fàbregas, Josep Mosketón, Oriol Borrut

ZOOCLUB Parc de la Ciutadella s/n · 08003-Barcelona · Telèfon: 93 225 67 86

El Zoo de Barcelona no es fa responsable de les opinions expressades pels seus col·laboradors. Prohibida la reproducció total o parcial del contingut d'aquesta publicació amb finalitats comercials, sigui quin sigui el mitjà o procés de reproducció, sense autorització de l'editor.

Director del Zoo de Barcelona: Miquel Trepà
Directora Executiva Zoo-Ciutadella: Laura Agüera
Cap de Conservadors: Lluís Colom
Cap de Parc: Jordi Indiano
Cap de Serveis Generals: Jorge Cerón

Realització i maquetació: **IBEA**
Impressió: Printer Dipòsit Legat: B-30671-98

Ajuntament de Barcelona

DESCOBREIX LA FAUNA SALVATGE D'ÀFRICA

TANZÀNIA LA TEVA PROPERA AVENTURA!

Prepara't per a descobrir un dels llocs més màgics del planeta, la sabana africana, un increïble safari en 4x4 on us endinsareu en els grans parcs del nord de Tanzània, Serengeti, Ngorongoro, Tarangire i Manyara per observar tota la naturalesa i la fauna que viuen en ells. Elefants, girafes, zebres, lleons, guepards, gaseles, lleopards i molts més seran els protagonistes d'aquesta gran aventura. A més de visitar un poblat Masai, en coneixereu tots els costums d'aquesta tribu ancestral.

UN VIATGE INOLBIDABLE PER A TOTA LA FAMILIA!

ITINERARI

Dia 1: Vol	Dia 4: Ngorongoro	Dia 7: Manyara
Dia 2: Arusha	Dia 5: P.N. Serengeti	Dia 8: Vol a Barcelona o Zanzibar
Dia 3: P.N. Tarangire	Dia 6: P.N. Serengeti	Dia 9: Antiboda a Barcelona o Zanzibar

EXTENSIÓ ZANZIBAR 4 DIES/3 NITS: 400 euros. Després del safari submergeix-te i relaxa't a Zanzibar amb les seves platges de sorra blanca i aigües color turquesa. Podràs gaudir d'una excursió amb barca per observar fent snorkeling als dofins que viuen en aquestes aigües.

**PREU
PER PERSONA
1.990 EUROS
Inclou vol!**

**TABIA
SAFARIS**

**UN VIATGE EXCLUSIU
PER SOCIS DEL**

INCLOU: vol internacional amb taxes incloses, assegurança de viatge, safari en 4x4 exclusiu per a només 4 persones en cada cotxe (excepte famílies o amics), règim pensió completa en tot l'itinerari (excepte extensió Zanzibar allotjament i esmorzar), tots els trasllats i recollides en els aeroports, guies experimentats de parla hispana, totes les entrades dels parcs, totes les visites descrites en l'itinerari, vol a Zanzibar amb taxes incloses en l'extensió Zanzibar.

A CONSULTAR: descomptes nous fins a 16 anys, descomptes habitacions triples, suplement en el cas de grup mínim, suplement habitació individual, dates de sortida, places màximes en cada sortida, suplement per dates de sortida.

ZOOCLUB BARCELONA: Tel. 93 225 67 86 · zooclub@bsmsa.es

TABIASAFARIS: C/Presó, 9 Àtic · 43201 Reus · Tel. 977 345 088 · Mov. 670 682 533/667 569 696 · www.tabiasafaris.com · www.tabiasafaris.es.tl

Sumari

6 El nostre zoo

Les novetats del Zoo

14 Els nostres animals

La Yoyo arriba a Barcelona

16 Educació

Cursos i activitats

19 Pòster

El dragó de Komodo

23 Llibres

El nou llibre del Zoo

25 Ecoiniciatives

MOBILitza't per la selva

26 El nostre zoo

El Parc d'Esculls de Barcelona

28 Zoo-Club

La nova er@ del Zoo Club

29 La nostra revista

El primer número d'una llarga història

30 Dossier

Projecte Orenetes i Dia Mundial dels Ocells

34 Agenda 21

L'Equip Verd, sempre en marxa

35 Plantes medicinals

El roser silvestre

36 Quadern de camp

El roure

38 Col·laboren

Sabíeu que el dragó de Komodo és el sauri més gran del món?

Floquet de Neu arriba al cinema i a la televisió

L'emblemàtic Floquet de Neu serà el protagonista de la primera pel·lícula d'animació que es dedica a un animal del Zoo de Barcelona.

En Floquet de Neu, el mític goril·la albí del Zoo de Barcelona, tindrà la seva pel·lícula d'animació. Així ho van acordar el 2 de juliol, l'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu; el president de Filmax, Julio Fernández; el director d'Utopia Global, Jordi Roigé, i la directora de MUF Animation, Gemma Larrègola.

El conveni signat preveu la realització del primer llargmetratge d'animació dedicat i protagonitzat per en Floquet de Neu. La pel·lícula es rodarà en català, barrejarà animació 3D i imatge real i tindrà distribució internacional. El llargmetratge és possible gràcies a l'acord entre l'Ajuntament de Barcelona i les productores Filmax, Utopia Global i MUF Animació. Es preveu que es pugui estrenar l'hivern del 2010 i que en tota la trama argumental hi siguin presents diversos escenaris del Zoo i de la ciutat de Barcelona.

També una sèrie de televisió

A banda del llargmetratge, també es preveu la producció d'una sèrie de televisió protagonitzada per en Floquet de Neu. En aquesta sèrie, el goril·la albí viatja per tot el món ajudant altres animals que estan en perill. Arran d'aquest viatge, en Floquet i els seus amics viuran aventures als cinc continents. La sèrie tindrà un marcat caràcter pedagògic, educatiu i de defensa del medi natural. L'acord signat preveu altres tipus d'adaptacions audiovisuals i multimèdia de la figura d'en Floquet de Neu.

Els tècnics del Zoo de Barcelona assessoraran sobre el contingut i els guions i ajudaran la productora en les gravacions que es facin dins el Zoo. 🐾

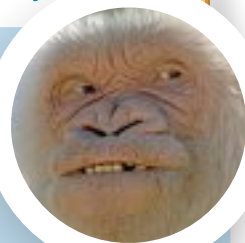
No us perdeu, l'any vinent, la pel·lícula d'en Floquet de Neu!

L'alcalde, amb els signants del conveni.

Floquet de Neu

En Floquet de Neu ha estat l'únic goril·la albí conegut al món i una de les icones del Zoo de Barcelona durant molts anys. Es calcula que va néixer cap el 1964 a Guinea Equatorial i va arribar al nostre Zoo de la mà del primatòleg Jordi Sabater Pi el 1966, on va viure fins la seva mort, el 24 de novembre de 2003. Va tenir 22 descendents però cap d'ells no ha heretat el seu color blanc característic.

Sari, la nova orangutana del Zoo!

Des del 25 d'abril fins al 17 de maig el Zoo va organitzar una campanya per trobar nom a la femella d'orangutan nascuda el passat novembre. El seu pare és en Karl, un mascle d'onze anys que va venir de Dublín el 2005, i la seva mare és la Locky, de 26 anys. Té una germana, la Jawie, d'onze anys. Els cuidadors van proposar quatre noms originaris d'Indonèsia, país on viuen els orangutans, a les sel·les de Borneo i Sumatra. El total de vots recollits, 6.484, demostra la gran acollida i l'interès que la campanya "Ajuda'ns a buscar nom" ha aconseguit. La participació ha estat similar tant a través de la pàgina web (3.360 vots) com de manera presencial, mitjançant les butlletes dipositades a les instal·lacions dels orangutans (3.124 vots). 🐾

El resultat final ha estat:

Sari (Flor):	3822
Hari (Dia):	1122
Malam (Nit):	809
Siang (Migdia):	731

Fotografiant fades

El dia 20 de juny, el Zoo ha inaugurat una nova àrea dedicada a exposicions, situada al porxo de la sala "Espai Goril·les", amb una mostra de fotografies de Ferran Vergés acompanyades de narra-

cions de Montserrat Porcel. Es tracta de muntatges fotogràfics on els animals del Zoo descobreixen les fades. Es preveu que aquesta exposició tingui una durada de 6 mesos i que l'espai tingui una continuïtat.

Algunes llegendes consideren que les fades són àngels caiguts que no han estat prou bons per accedir al paradís ni prou dolents per anar a l'infern. Es diu que són uns éssers que viuen a mig camí de tot arreu, amagats als boscos frondosos, i dels quals no ens podem acabar de confiar.

Ferran Vergés busca les fades a la mirada innocent dels animals del Zoo de Barcelona, com si fossin ells els únics privilegiats que les poguessin veure, retratant-les com a éssers onírics i entre-maliats. Les narracions curtes de Montserrat Porcel, amb una forta càrrega poètica, reforcen el sentit i el contingut de les imatges. 🐾

Nou "buset" elèctric

No fa gaire, s'ha substituït l'antic trenet que fa el recorregut pel recinte del Zoo per un "buset", un vehicle elèctric ecològic, que no contamina ni fa soroll. En aquests moments, s'està acabant de preparar una locució que s'ajustarà en tot moment a les instal·lacions que aquest "buset" va trobant durant el seu recorregut en què s'anirà explicant tant els aspectes més interessants com algunes anècdotes divertides sobre els animals que anem veient. 🐾

Poden pujar al nou "buset" a les parades que trobareu davant de les dues entrades, al Dofinari i a la Granja.

Lliurament de la 3ª edició del Premi "Professor Jordi Sabater Pi"

El 20 de maig es va lliurar la 3ª edició del Premi "Professor Jordi Sabater Pi" al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

La convocatòria d'aquest premi, una col·laboració de la Càtedra "El cervell social", el Consorci d'Educació de Barcelona, i el Parc Zoològic, dirigida a estudiants d'ESO, té com a objectiu explorar el comportament social humà des d'una perspectiva evolutiva basada en coneixements de Primatologia al voltant de temes com l'aprenentatge, el lideratge o la resolució de conflictes, i plasmar el resultat d'aquesta reflexió en un document audiovisual.

Els casals i cursos d'estiu del Zoo, tot un èxit

El Departament d'Educació del Parc Zoològic de Barcelona ha realitzat els Casals de Zoologia de l'estiu 2009 amb gran èxit de convocatòria: hi han participat més de 1.700 infants i joves de 5 a 13 anys. Des del 25 de juny fins el 10 de setembre, cada setmana els nois i les noies han fet moltes activitats i, segons l'opinió majoritària expressada en les enquestes, s'ho han passat molt bé, han après molt i volen repetir l'experiència.

Aquest estiu hi ha hagut novetats: "The Zoo in English!" per a nens i nenes de 9 i 10 anys i "Fotografia animal" per a nois i noies de 14 a 16 anys.

Moltes gràcies a totes les seccions i departaments del Zoo, perquè sense el seu esforç i dedicació, els Casals de Zoologia no serien possibles.

També els cursos d'estiu IniciaZoo, destinats al públic adult, han tingut molt d'èxit. S'han omplert les quatre setmanes del curs "Aprenentatge i conducta dels mamífers marins" i la setmana "Com treballen els veterinaris del Zoo". Els cursos, impartits al juliol, tenen una durada de 10 hores. 🐾

L'eminent primatòloga Angela Meder visita el Zoo

Responsables del Zoo de Barcelona li van presentar els dos grups de goril·les que hi viuen.

Meder, a l'esquerra, acompanyada per M.Teresa Abelló, conservadora de primats del Zoo.

Angela Meder, primatòloga alemanya experta en goril·les, va ser una de les primeres científiques que va iniciar les recerques en profunditat sobre goril·les als inicis de la dècada de 1980. Es va especialitzar en els efectes que l'ambient en captivitat pot tenir sobre la conducta i la reproducció, i en els efectes conductuals de la criança per humans, incloent el difícil problema que comporta la integració de les cries de goril·la que han estat criades amb biberó.

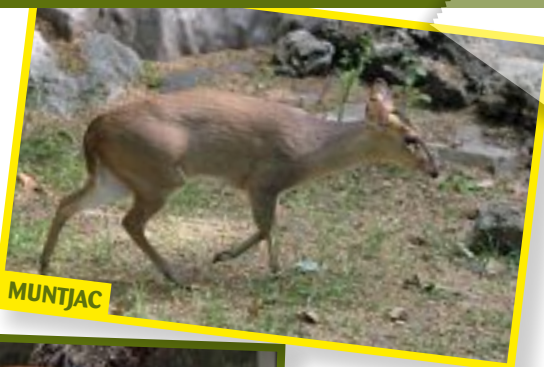
L'any 1992, Meder va unir-se al grup de conservació Berggorilla und Regenwald Direkthilfe (B&RD) i ràpidament el va convertir en una de les principals forces per a la conservació dels goril·les en els seus hàbitats. Ella considera que les organitzacions conservadores del món desenvolupat tenen l'obligació d'ajudar a les comunitats locals a organitzar i mantenir les seves pròpies iniciatives per a la conservació. La doctora Meder edita *Gorilla Journal*, una revista trimestral que al mateix temps que actualitza la situació dels projectes finançats per B&R, serveix de revista científica amb contribucions d'experts de tot el món. 🐾

Nous animals al Zoo!

BÚFAL NAN

MUNTJAC

LLÚDRIA

PANDA VERMELL

Ja es poden veure a les seves instal·lacions les dues noves espècies que han arribat al Zoo de Barcelona: el búfal nan (*Syncerus caffer nanus*) i el muntjac (*Muntiacus muntjak*).

El búfal nan, que podeu veure a la instal·lació situada entre els bisons europeus i la Granja, és la subespècie selvàtica del búfal cafre, un dels animals més característics de la sabana africana. Habita les denses selves tropicals del centre d'Àfrica i es caracteritza per tenir unes dimensions més petites que el seu parent gran de sabana i per la seva coloració rogenca. De moment, hi ha

dues femelles, una de jove de dos anys procedent del Zoo de Lisboa i una altra d'adult de gairebé cinc que ha vingut des del BioParc de València. Aviat ens arribarà un mascle, que en aquests moments està passant el corresponent període de quarantena al Zoo de Lisboa. El muntjac, que de moment ocupa la instal·lació situada al costat dels coipús, però que després en tindrà una de nova al complex que s'està construint per acollir els dragons de Komodo, és un petit cérvol que habita les jungles asiàtiques al llarg d'una àmplia àrea de distribució, que va des de l'Índia

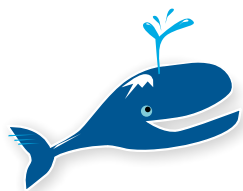
i el sud de Xina fins a Sumatra, Java i moltes illes petites d'Indonèsia. Es caracteritza perquè té canins superiors força desenvolupats, de fins a 25 cm de llargària en els mascles, i per la mena de lladruc que emet quan s'espanta per avisar de la proximitat de qualsevol perill. La femella ha arribat des del Zoo del Verger (Alacant) i el mascle del Zoo d'Osnabruck (Alemanya). Per reforçar la col·lecció del Zoo de Barcelona, també han arribat un mascle de llúdrria provinent del Zoo de Jerez i un mascle de panda vermell que ve des del Zoo de París. 🐾

La nova Terra de Dragons

Terra de Dragons és la primera nova instal·lació del Zoo Terrestre.

Simultàniament a les obres del Zoo Marí, ja han començat les obres al Zoo de la Ciutadella que acabaran el 2015 amb el Zoo terrestre íntegrament renovat. La primera instal·lació, destinada als dragons de Komodo, es farà seguint els criteris que marca l'Estratègia Mundial de Zoos i Aquaris per a la Conservació (Word Zoo and Aquarium Conservation Strategy), que són l'educació, la conservació, la recerca i la divulgació. El nou espai recrearà els habitats naturals dels animals i disposarà de dues zones integrades en una mateixa instal·lació; a la més gran s'hi allotjaran els dragons de Komodo i a l'altra els cérvols muntjac. A més, la instal·lació comptarà amb un centre d'interpretació que permetrà conèixer de més a prop aquestes espècies.

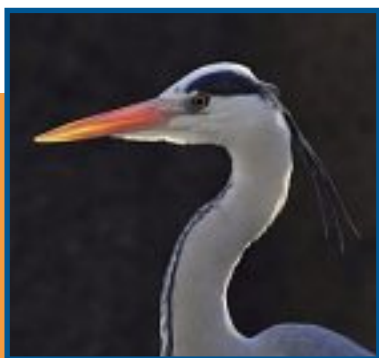

El nostre Zoo

El Programa de Recerca i Conservació 2009-2011

El Zoo de Barcelona impulsa per primera vegada un ambiciós programa de recerca i conservació en tant que pilars bàsics de la nostra institució.

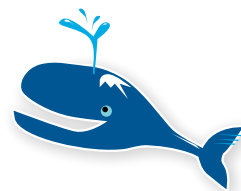
- ◆ El Programa consta de **10 programes marc d'investigació** i **20 programes específics d'investigació** dirigits pel Zoo i desenvolupats en col·laboració amb altres entitats.
- ◆ Dels 20 programes específics d'investigació a tot el món, **6 van dirigits a la fauna autòctona** i **14 a la fauna al·lòctona**.

La nova etapa que ha començat el Zoo de Barcelona, amb la remodelació integral del Zoo de la Ciutadella i la creació del Zoo Marí, requereix establir nous elements de complicitat entre la societat científica i el zoològic, sobretot perquè el parc ha de convertir-se en una peça clau en les polítiques de la biodiversitat de Barcelona i en una eina molt important tant per la investigació com per a la divulgació. Aquest programa s'ha plantejat d'acord amb les directrius establertes pel Comitè d'Investigació de la European Association of Zoos and Aquarium (EAZA). Els objectius generals d'aquest programa es basen en millorar el benestar dels animals del Zoo a través de la investigació, a més de contribuir a la conservació de les espècies del Zoo, mantenint la màxima variabilitat genètica en les poblacions captives per assegurar el seu futur. Així es contribuirà a la recerca dels factors que determinen l'extinció de les espècies i actuen negativament en la conservació dels ecosistemes i dels habitats naturals, es proporcionarà un lloc de trobada a investigadors i conservacionistes i es donarà suport tècnic a projectes de recerca i conservació. Per primera vegada a la seva història, el Zoo destina una quantitat econòmica específica a la recerca i conservació. La partida inicial és de 650.000 euros d'aportació municipal per al període 2009-2011. Es preveu augmentar aquesta xifra amb les aportacions dels patrocinadors i les contribucions dels partenariats.

Línies d'investigació

El programa de recerca i conservació se centrarà en quatre línies principals d'investigació:

- ◆ **Investigació aplicada a la conservació, tant *in situ* (a la natura) com *ex situ* a nivell global** (lluita contra la desaparició d'espècies).

DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

DELS PROGRAMES D'INVESTIGACIÓ

PROJECTES DE CONSERVACIÓ AMB FAUNA AUTÒCTONA:

- 1 Creació d'estació d'anellament científic amb l'ICO d'ocells al Zoo.
- 2 Conservació de la trenca a Vallcalent i Zoo.
- 3 Recuperació i conservació del vell marí a la Mediterrània occidental.
- 4 Recuperació de la població de la tortuga babaua a la Mediterrània preinsular.
- 5 Seguiment del parc d'esculls del litoral de Barcelona.
- 6 Estudi bioacústic per millorar el manteniment dels dofins mulars al Zoo.

PROJECTES DE CONSERVACIÓ AMB FAUNA AL·LÒCTONA:

- 7 Conservació del formiguer gegant a Buenos Aires.
- 8 Estudi *ex situ* al Zoo de la reproducció del talapoin.
- 9 Estudi de mangabeis del Centre de Rescat i Reproducció del Zoo de Accra.
- 10 Conservació del dragó de Komodo i protecció de la reserva de Wae Wuul a l'Illa de Flores.
- 11 Conservació a Cuba.
- 12 Col·laboració amb Equador sobre espècies marines a Galápagos.
- 13 Conservació a Senegal.
- 14 Conservació del manatí.
- 15 Investigació i conservació de lèmurs a Madagascar.
- 16 Recerca a l'Amazònia.
- 17 Conservació *ex situ-in situ* de la mona de berberia.
- 18 Recerca vinculada a les aigües fredes amb el CSIC i l'estació polar antàrtica.
- 19 Conservació a Filipines.
- 20 Estudi de creació d'estacions biològiques.

◆ **Investigació aplicada al benestar animal i al coneixement de les espècies en el seu medi** (compromís amb els animals, manteniment de les conductes naturals, reproducció, etc)

◆ **Investigació aplicada a la protecció de la biodiversitat a la ciutat de Barcelona** (compromís adquirit en signar l'Agenda 21 i la Carta d'Aalborg, conèixer de prop els animals que han trobat refugi al Zoo).

◆ **Investigació aplicada a la fauna de l'àrea mediterrània**

El comitè d'avaluació i seguiment

Un comitè d'avaluació i seguiment avaluarà totes les investigacions que es vulguin dur a terme, en farà el seguiment i valorarà els resultats. Està format per un equip interdisciplinari de zoòlegs, biòlegs, etòlegs, antropòlegs, veterinaris i psicòlegs, entre d'altres. Aquest comitè renovarà anualment un terç dels seus components.

Els membres d'aquest comitè són: Xavier Manteca, del Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la Facultat de Veterinària de la UAB; Manuel López, degà de la Facultat de Veterinària. Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la Facultat de Veterinària de la UAB; Xavier Ferrer, del Departament de Biologia Animal de la Facultat de Biologia. UB; Montserrat Colell, del Departament de Psiquiatria i Psicobiologia Clínica de la Facultat de Psicologia. UB; Mariano Domingo, del Centre de Recerca en Sanitat Animal; Montserrat Ponsa, del Departament de Biologia Cel·lular de la Facultat de Biociències. UAB; Josep Llupià, president de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya; i Josep M. Gili i Albert Palanques, de l'Institut de Ciències del Mar, CEMIMA (Centre Mediterrani d'Investigacions Marines i Ambientals) del CSIC. 🐾

Conservació i recerca al Zoo

El Zoo ha orientat sempre gran part de la seva activitat a la conservació i la recerca. Els anys 60 ja **va ser capdavanter en la creació de la primera experiència de conservació i recerca *in situ*** amb la creació del Centre d'Adaptació i Experimentació Animal d'Ikunde, a Guinea Equatorial. Més tard, als 70, **es va crear el Departament d'Educació del Zoo. El Parc va encapçalar, amb el món universitari i el CSIC, la primera escola ambiental de l'Estat Espanyol a Can Lleonart**, al Parc Natural del Montseny. Als anys 80 i 90, el Zoo **es va anar incorporant als organismes internacionals de protecció de la natura** (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura-UICN, Unió Internacional de Directors de Zoos-IUDZG, Organització Mundial de Zoos -WZA, Associació Europea de Zoos i Aquaris-EAZA). També **es va integrar en programes europeus de cria en captivitat d'espècies amenaçades**, els anomenats EEP, tot coordinant el seu treball conservacionista amb el d'altres zoos capdavanter europeus.

Avui el Zoo **acull més de 100 espècies protegides** segons la llista de la UICN. A la llista de mamífers en perill d'extinció, hi ha un 20% de les 5.488 espècies conegudes. El Zoo n'acull 100 i **participa en 48 programes europeus de cria en captivitat**, com el del dragó de Komodo, i de **reintroducció a la natura** com els del ferreret de Mallorca, la tortuga mediterrània i les gaseles dorca.

Curs universitari CUIMPB-Centre

La missió actual dels parcs zoològics: nous

El Zoo de Barcelona participa en aquests cursos, juntament amb altres institucions de prestigi internacional.

Sessió inaugural del curs amb la intervenció del president del Zoo de Barcelona, Ignasi Cardelús.

El passats 15 i 16 de juliol es va celebrar al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona el curs universitari d'estiu que, sota el títol **La missió actual dels parcs zoològics: nous aliats de la biodiversitat**, ha organitzat el Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona (CUIMPB)-Centre Ernest Lluch amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i el Zoo de la ciutat, sota la direcció del catedràtic de Biologia Animal de la Universitat de Barcelona, Àlex Aguilar.

El curs, que ha comptat amb una àmplia participació de ponents de l'àmbit nacional i internacional, de representants de les organitzacions internacionals de zoos i aquaris, de les ONG i de les ad-

ministracions estatal i autonòmica en matèria faunística, ha permès reflexionar i aprofundir en les claus que han d'assegurar la consolidació dels zoos com a instruments al servei de la protecció de la biodiversitat. El curs i els debats celebrats després de cada ponència han permès també contrastar models i idees, constatant-se que l'esforç que fan els Zoos en l'àmbit de la conservació, la recerca i l'educació ha de continuar intensificant-se, atesa la responsabilitat que col·lectivament assumeixen envers la societat.

Un debat científic de nivell

La participació d'experts d'institucions de gran prestigi internacional, com el Smithsonian National Zoo de Washington o la Societat

Ernest Lluch aliats de la biodiversitat

*Els cursos van comptar
amb la intervenció de
ponents de renom.*

Don Moore, a la seva intervenció sobre enriquiment animal.

Miquel Trepà, director del Zoo, va presentar el nou model de Zoo.

Taula presidencial de l'acte de cloenda.

Ponents:

- ◆ **Teresa Abáigar.** Estació experimental de Zones Àrides. CSIC. Almeria.
- ◆ **Àlex Aguilar.** Catedràtic de Biologia Animal. Universitat de Barcelona.
- ◆ **José María Aguilar.** President d'AIZA. Director del Zoobotánico de Jerez.
- ◆ **Antoni Alarcón.** Biòleg. Gerent adjunt de Barcelona Regional.
- ◆ **Puri Canals.** Presidenta de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA)
- ◆ **Lluís Colom.** Cap de Conservadors del Zoo de Barcelona.
- ◆ **Gerald Dick.** Director Executiu de World Association of Zoos and Aquariums (WAZA)
- ◆ **Lesley Dickie.** Directora Executiva de European Association of Zoos and Aquaria (EAZA)
- ◆ **Jesús Fernández.** Director Tècnic de Parques Reunidos.
- ◆ **Jordi Inglés.** Director Regional d'ASPRO a Catalunya.
- ◆ **Nick Lindsay.** Cap de conservadors per a projectes del zoo. Zoological Society of London, Gran Bretanya.
- ◆ **Klaus-Michael Machens.** Director del Zoo de Hannover, Alemanya.
- ◆ **Don Moore.** Director adjunt per a la cura dels animals. Smithsonian National Zoological Park, Washington., EUA.
- ◆ **Mari Luz Parga.** Cap de conservació, Associació Submón (Conservació, estudi i divulgació del medi marí).
- ◆ **Marta Pascual.** Departament de Genètica. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona.
- ◆ **Jordi Ruiz.** Cap del Servei de Protecció de Fauna, Flora i Animals de Companyia. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya.
- ◆ **Miquel Trepà.** Director del Zoo de Barcelona.

Zoològica de Londres, entre d'altres, juntament amb la assistència dels principals representants de les associacions zoològiques (WAZA, EAZA, AIZA), ha possibilitat un elevat nivell de debat científic. En el curs han participat més de 50 persones, que entre d'altres aspectes han pogut aprofundir en el coneixement del nou model zoològic de Barcelona, que es vincula de manera clara a l'Estratègia mundial de zoos i aquaris per a la conservació. Les conclusions del curs reforcen el rol estratègic dels zoos com a institucions inserides en nuclis urbans i com a instruments clau per a la conservació, l'educació i la recerca, sensibilitzant la població en el respecte al medi ambient i en la preservació de la biodiversitat. 🐾

La Yoyo arriba a

La nova companya de l'elefanta Susi, que també estava sola a Tarragona, es fa estimar, ja que és molt entremaliada.

E

l passat dia 11 de juny va arribar a les nostres instal·lacions l'elefanta Yoyo, procedent del parc d'Aqualeón, a Albin-yana (Tarragona). És una femella d'elefant africà (*Loxodonta africana*) que té una edat de 39 anys i pesa al voltant dels 3.500 kg. Farà companyia a l'altra elefanta de la nostra col·lecció, la Susi, que ja fa uns quants anys que viu al Zoo de Barcelona.

L'arribada de la Yoyo ha estat possible gràcies a la col·laboració de

diverses institucions públiques, els responsables d'Aqualeón i el Zoo de Barcelona, que han valorat que aquest trasllat és la millor opció perquè els dos animals estableixin noves relacions socials que permetin millorar el seu benestar, ja que fins el moment ambdós exemplars vivien sols en les seves respectives instal·lacions.

Abans de rebre la Yoyo, el recinte dels elefants del Zoo ha estat sotmès a unes importants obres d'ampliació i remodelació que han millorat de

Barcelona

La Yoyo es dutxa amb la trompa o es deixa regar llargues estones perquè li agrada molt l'aigua.

Bio

Hàbitat: sabana

Reproducció: vivípara

Alimentació: herbívora

Vida social: gregària

Pes: 5.000-7.500 Kg

Llargària: 6-7,5 m

Pes en néixer: 90-135 Kg

manera notable les seves condicions: d'una banda s'ha ampliat l'espai, que ha passat de tenir 1.000 m² de superfície a tenir-ne 2.000, i de l'altra s'han efectuat un seguit de millores, com el canvi de substrat, la introducció d'elements per modificar l'orografia i, al mateix temps, afavorir les activitats de maneig i enriquiment dels animals.

Totes aquestes obres són un pas previ a la creació d'un nou hàbitat per als elefants que recrearà l'espai natural de la sabana africana. Aquest nou hàbitat, que tindrà uns 10.000 m², forma part de la renovació integral del Zoo de la Ciutadella, que ja ha començat amb l'inici de les obres de l'espai "Terra de dragons", la nova instal·lació dels dragons de Komodo.

S'està adaptant molt bé

De moment, l'adaptació de la Yoyo al seu nou entorn s'està fent de la millor manera, ja que ha resultat ser un animal tranquil i intel·ligent

que aprèn molt ràpidament. Ja ha començat, per exemple, a fer l'ensinistrament veterinari per ensenyar les potes, la qual cosa permet fer-li el control i les possibles cures d'aquesta part tant delicada dels elefants, ensenyar l'orella per poder fer les extraccions de sang o permetre que se li inspeccionin la boca i els ulls. És més activa i entremaliada que la Susi: juga amb les branques d'enriquiment que se li posen, jeu sobre els munts de sorra i empaita els paons i altres ocells que entren dins de la seva instal·lació. A més, li agrada molt l'aigua: es dutxa amb la trompa o es deixa regar llargues estones amb les mànegues dels cuidadors, i un cop ben remullada, es tira sorra per sobre.

De moment estan en instal·lacions contigües i, tot i que es poden veure i oïr, no arriben a tenir contacte directe. Quan es coneguin prou entre elles i la Yoyo estigui del tot adaptada, serà el moment d'ajuntar-les i poder veure aquestes relacions tan estretes i complexes que s'estableixen entre els elefants. 🐾

Activitats 2009

[octubre, novembre,
desembre
i Nadal 2009]

Dissabtes d'aventura

Per a nens i nenes de 4 a 11 anys.
Activitat per a dissabte al matí.

Viu l'aventura d'aprendre! Observa, descobreix, explora... Apropa't als teus animals preferits! Els educadors/es del Zoo t'ajudaran a conèixer el món dels animals! Cada dissabte hi ha un tema diferent, perquè puguis venir moltes vegades i t'emportis com a record un petit quadern de treball i passatemps.

Calendari d'activitats:

19 de setembre:	Els dofins del Zoo
3 d'octubre:	Elefants, girafes i altres parents
17 d'octubre:	La casa dels rèptils
24 d'octubre:	Et presentem els lleons marins i els dofins!
31 d'octubre:	Explorem el Zoo!
7 de novembre:	Què fan els veterinaris del Zoo?
14 de novembre:	Com aprenen els dofins?
21 de novembre:	Els grans caçadors
28 de novembre:	Lloros i cotorres
12 de desembre:	La família lleó Marí
19 de desembre:	Micos grans i petits

Avanç del 1r trimestre de 2010

9 de gener:	Què mengen els animals del Zoo?
--------------------	---------------------------------

..... Dissabtes de 10 h a 13 h.

€ Per als socis del Zoo-Club: 15,90 €. Per als no socis del Zoo-Club: 23 €, Només per als socis de Zoo-Club! Inscripció per a 3 dissabtes d'aventura diferents, descompte de 25%. Inscripcions fins al dimecres anterior a la data de l'activitat. Cal fer el pagament de l'activitat en el moment de la inscripció. Places limitades.

Donar de menjar als animals
és molt i molt divertit!

Festes d'aniversari

Per a nens i nenes i adults. (Recomanada per a infants més grans de 4 anys)
Una festa inoblidable! Els teus amics i els animals del Zoo convidats a la teva festa d'aniversari!

Podreu esmorzar i bufar les espelmes del pastís d'aniversari i ser felicitats pels dofins o pels animals del Terrari, o conèixer la realitat dels primats. En tot moment estareu acompanyats per un educador/ra. El nombre mínim d'assistents per festa és de 10 persones.

..... Dissabtes i diumenges de 10.30 h a 13 h

€ Per als socis del Zoo-Club: 20,25 €

Per als no socis del Zoo-Club: 24,10 €. Cal fer el pagament del nombre mínim d'assistents en el moment de la inscripció. Les places reservades que no es presentin hauran d'abonar 4,50 € en concepte de menú.

PROMOCIÓ ESPECIAL EXTRAORDINÀRIA:

Festes d'aniversari en grup

Aquest trimestre teniu la possibilitat de celebrar l'aniversari de varis amics amb els animals del Zoo!

Per a grups de menors de 8 anys

Preus especials fins a 30 nens/es:

- per als socis del Zoo-Club: 350 €/grup
- per als no socis del Zoo-Club: 450 €/grup

Per a grups de més grans de 8 anys

Preus especials fins a 40 nens/es:

- per als socis del Zoo-Club: 450 €/grup
- per als no socis del Zoo-Club: 550 €/grup.

Cal reservar com abans millor. Cal fer el pagament de la festa d'aniversari en el moment de la inscripció.

 Dissabtes i diumenges de 10.30 h a 13 h.

Vine al Zoo a celebrar el teu aniversari! Convida els teus amics a passar-ho bé. Us hi esperem!

Casals de Zoologia

Nadal 2009 - Reis 2010

Per a nens i nenes de 5 a 13 anys. Activitats per a les vacances escolars.

Vine a aprendre i gaudir amb els teus amics! Passa les vacances al Zoo! Podràs preparar i donar el menjar als animals, visitar les instal·lacions interiors i apropar-te a alguns animals. Els educadors i educadores t'ensenyaran moltes coses del Zoo i dels animals.

Programa

28, 29, 30, 31 de desembre de 2009

La granja i els ponis (de 5 a 8 anys)
The Zoo in English! (9 a 10 anys)
Protegim els animals! (5 a 13 anys, es fan grups per edats)

4 i 5 de gener de 2010

La granja i els ponis (de 5 a 8 anys)
Carnívors, què en saps? (5 a 13 anys, es fan grups per edats)

 De 9 h a 16 h.

 Casals de 2 dies:

Per als socis del Zoo-Club: 71,20 €.
Per als socis del Zoo-Club amb carnet de família nombrosa: 64 €.
Per als no socis del Zoo-Club :79 €.
Per als no socis del Zoo-Club amb carnet de família nombrosa: 71,20 €.

Casal de 4 dies:

Per als socis del Zoo-Club: 142,40 €.
Per als socis del Zoo-Club amb carnet de família nombrosa: 128 €.
Per als no socis del Zoo-Club :158 €.
Per als no socis del Zoo-Club amb carnet de família nombrosa: 142,40 €.

Hi ha un servei de guarda d'infants que inclou l'entrada una hora abans de l'inici del casal, i una hora després de la seva finalització (8 h a 17 h). Preu: 3,90 €/hora. Places limitades. Inscripcions a partir del dia 9 de novembre de 2009.

INFORMACIÓ

 902 457 545 de 9h a 20h

Reserves: www.zoobarcelona.com

Departament d'Educació del Parc Zoològic de Barcelona:

Passeig de Circumval·lació, 3 - 08003 Barcelona

Horari de secretaria: dilluns a divendres: 9 h a 13.30 h i de 15 h a 16.30 h

Els secrets del Zoo

Activitats de diumenge al matí per a petits i grans.

Per què salten els dofins? On han nascut els lleons marins? Quant menja l'elefant? Com podem ajudar els ocells que vénen a casa nostra? Descobreix els secrets dels animals i del Zoo!

Calendari d'activitats:

20 de setembre:	Els 12 carnívors en perill!
4 d'octubre:	Els 12 carnívors en perill!
18 d'octubre:	Ajuda les aus del Parc!
25 d'octubre:	Ajuda les aus del Parc!
15 de novembre:	Coneix els lleons marins i els dofins!
29 novembre:	Coneix els lleons marins i els dofins!
13 de desembre:	El Zoo portes endins
20 de desembre:	El Zoo portes endins

Avanç del 1r. trimestre de 2010

10 de gener: Fauna urbana

 Diumenges de 10 h a 12.30 h.

 Família sòcia del Zoo-Club: 25 euros € per família (inclou 2 adults i 2 infants). Suplement de 7 euros per nen a partir del tercer. Família no sòcia del Zoo-Club: 75 € per família (inclou 2 adults i 2 infants). Suplement de 15 € per infant a partir del tercer. Inscripcions fins al dimecres anterior a l'activitat. Cal fer el pagament de l'activitat en el moment de la inscripció. Places limitades.

NOU CURS

Introducció a l'anellament d'ocells

L'ICO (Institut Català d'Ornitologia), organitza a les nostres aules un curs introductori a les tècniques d'anellament d'ocells.

Aquest curs s'impartirà de dilluns a dijous entre els dies 19-22 i 26-29 d'octubre de 19 a 21 h. Podeu trobar més informació a la pàgina web de l'ICO: www.ornitologia.org

Cursos per a estudiants universitaris

La professionalitat del nostre personal, més les conferències de reconeguts professors i doctors de les universitats més importants, fan d'aquests cursos una formació complementària ideal per als futurs professionals, així com per obtenir crèdits de lliure elecció.

INTRODUCCIÓ A L'ETOLOGIA

Data: de l'1 al 24 d'octubre 2009

Amb aquest curs es pretén iniciar a l'estudiant en el món de l'etologia i en els estudis de diferents grups animals. Les practiques es realitzaran al Zoo i s'aplicaran els conceptes tractats durant les classes teòriques.

METODOLOGIA ETOLÒGICA

Data: del 3 al 27 de novembre 2009

El curs proporcionarà els coneixements i les eines necessàries per tal que l'estudiant realitzi amb èxit una investigació científica correcta i adequada. Es capacitarà l'estudiant amb les eines necessàries per tal de garantir que les seves futures investigacions tinguin una base sòlida mitjançant explicacions i classes teoricopràctiques.

 Teoria: de dimarts a divendres de 19 h a 21h

Pràctica: dissabtes de 10 h a 13 h

Lloc: Departament d'Educació del Zoo de Barcelona

Durada: 46 hores

 220 € per a socis o estudiants. 250 € per a no estudiants

 Classes, inscripcions i informació: Departament d'Educació del Parc Zoològic de Barcelona. Si us matriculeu en més d'un curs s'aplicarà un 5% de descompte.

Tots els cursos són reconeguts com a crèdits de lliure elecció per les principals universitats catalanes

INFORMACIÓ

 902 457 545 de 9 h a 20 h

Reserves: www.zoobarcelona.com

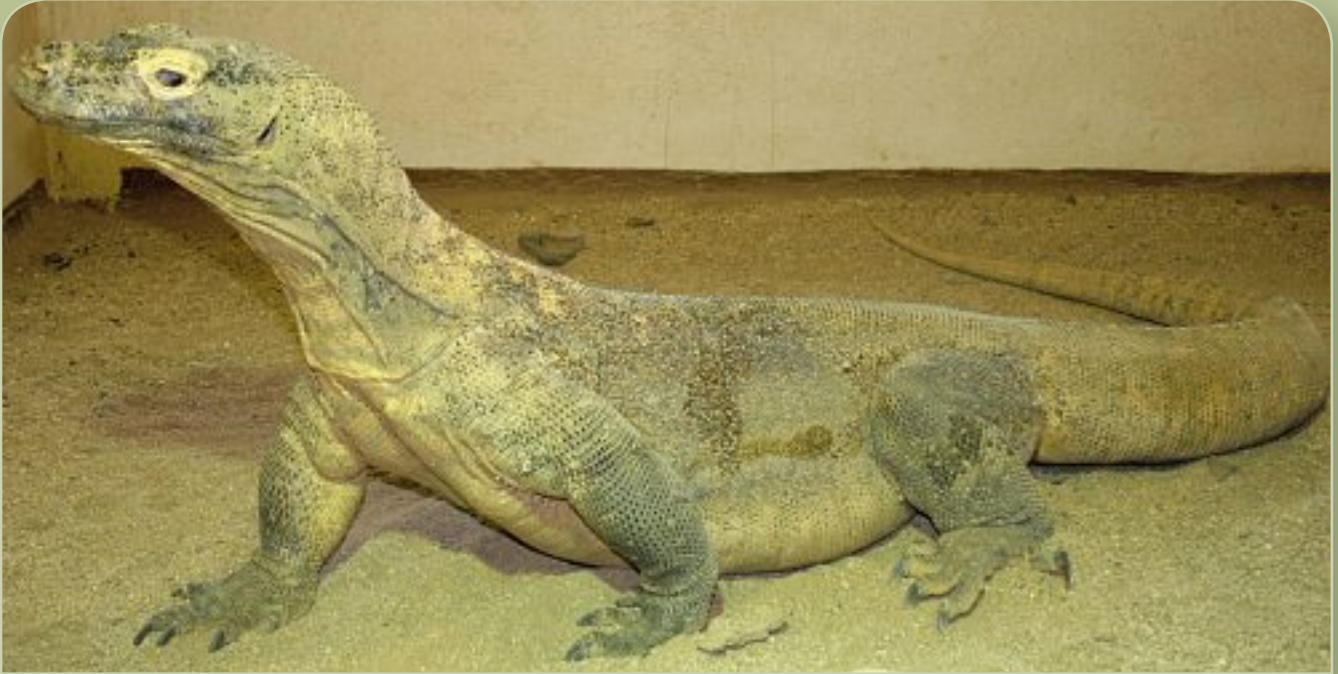
Departament d'Educació del Parc Zoològic de Barcelona:

Passeig de Circumval·lació, 3 - 08003 Barcelona

Horari de secretaria: dilluns a divendres: 9 h a 13.30 h i de 15 h a 16.30 h

DRAGÓ DE KOMODO

VARANUS KOMODOENSIS

FITXA TÈCNICA

- **Classe :** Rèptils
- **Ordre :** Escamosos
- **Família :** Varànids
- **Gènere :** *Varanus*
- **Espècie :** *komodoensis*

ECOLOGIA

• Distribució

El dragó de Komodo viu únicament a les petites illes de Komodo, Rinca, Flores, Gili Motang i Gili Dasami, a Indonèsia.

• Hàbitat

El seu hàbitat natural són les zones més aviat planes de sabana i bosc obert que creixen en aquestes illes d'origen volcànic, de clima sec i calorós, amb tan sols uns 750 mm de precipitació anual, però que cauen en només tres o quatre mesos, de desembre a març.

DADES BIOLÒGIQUES

- **Pes:** 90-150 kg
- **Llargària:** 2-3 m
- **Incubació:** 8-9 mesos
- **Nombre d'ous:** 5-30
- **Longevitat:** més de 30 anys en captivitat
- **Reproducció:** ovípara
- **Alimentació:** carnívora
- **Vida social:** solitària

Dragó de Komodo

VARANUS KOMODOENSIS

Barcelona

SITUACIÓ DE L'ESPÈCIE

La població actual del dragó de Komodo es calcula entre 5.000 i 6.000 exemplars, i encara que més de la meitat d'ells viuen dins dels límits del Parc Nacional de Komodo, que comprèn la major part de les illes ocupades per l'animal, tots els estudis recents assenyalen una progressiva disminució dels seus efectius i de la seva àrea de distribució. Les raons d'aquesta davallada són d'origen humà: destrucció del seu hàbitat a causa de la transformació de zones naturals en conreus, fragmentació de les seves poblacions per l'augment de la població humana a la regió, disminució de les seves preses a causa de l'excés de caça i fins i tot captura d'animals per subministrar al tràfic il·legal.

Segons les llistes vermelles de la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura), preparades per la Comissió de la Supervivència d'Espècies, la situació és de **VULNERABLE**.

ESCALA DE LA UICN

El nou llibre del Zoo

El dijous 4 de juny va tenir lloc la presentació del llibre *Parc del Zoo. El cor de la Ciutadella*.

Els socis del Zoo Club van poder assistir a la festa de presentació del llibre.

L'acte de presentació del llibre, que va tenir lloc al voltant de la Dama del Paraigua, va estar conduït per en Pep Callau, el popular locutor, que va presentar els parlaments de: Ferran Ferrer i Viana, director de Desenvolupament Corporatiu de B:SM; Ramon Aigé, vicepresident d'ACSA, en nom dels patrocinadors; Josep M. Cadena, periodista i reconegut cronista de la ciutat; i Miquel Trepà, director del Zoo de Barcelona.

Parc del Zoo. El cor de la Ciutadella és un recorregut pel passat, el present i el futur del Parc Zoològic a través de la visió que donen diferents col·laboradors que van des del mateix alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, passant per personatges tan reconeguts com Pasqual Maragall, Ernest Benach, Jordi Sabater Pi, Jorge Wagensberg, Rosa Cullell, Ferran Adrià, Javier Mariscal, Rosa Regàs, Joan Antoni Samaranch, Santi Millán o Judit Mascó, fins a més de 50 participants que expliquen les seves vivències del Zoo.

El podeu adquirir al Punt d'Informació del Zoo al preu de 10 €. La venda d'aquest llibre no té finalitat de lucre i l'import recaptat es destinarà íntegrament a la realització de projectes de recerca aplicada al

benestar animal i a projectes de conservació emmarcats dins del Programa de Recerca i Conservació del Zoo de Barcelona. L'alcalde de Barcelona va convidar personalment tots els socis del Zoo Club a l'acte, que va estar molt concorregut i va concloure amb una festa organitzada per l'Escamot Volador i en la qual van participar companyies de música i teatre de carrer, com Vatuva l'Olla, Palo q'sea, Tutatis, Gog i Magog i Ziga-zaga.

Vine a dinar al Zoo!

I, per berenar,
no us perdeu
els granissats,
els batuts,
les crispetes
i el cotó
de sucre.

*Mmm! Què en són, de
refrescants, els granissats
que ens preparen al Zoo!*

Si heu decidit venir a passar el dia al Zoo, us agradarà saber que podeu gaudir d'una gran varietat de menús als nostres centres de restauració. A més, trobareu novetats ben refrescants, com el carret dels irresistibles granissats i batuts, així com un temptador caprici per a aquest dia especial: delicioses crispetes acabades de fer i cotó de sucre.

Els nostres centres de restauració, millorats i reformats recentment, permeten fer una mossegada ràpida o seure còmodament per gaudir d'un bon àpat. Als restaurants Granja Carpa i Grill Les Àguiles es pot escollir entre una gran varietat d'amanides, carns, arrossos o pasta, a més de diverses postres. Per als qui només vulgueu fer un petit mos, altres centres del parc, com el Terrari, el Burguer Sabana, la Granja i les cabanes serveixen tota mena d'entrepans freds i calents, a més d'snacks, gelats i begudes. 🐾

Especial per als nostres socis!

Recordeu que disposem de preus especials a tres de les cafeteries del Zoo, on podeu triar entre dos menús:

TERRARI

- Superfrankfurt + anelles de ceba i beguda per 8,10 €
- Amanida Mediterrània + entrepà de pernil ibèric + beguda per 10,20 €

GRILL LES AGUILES

- Amanida Grill + botifarra amb patates i beguda per 12,25 €
- Amanida Mediterrània + costelles de xai i beguda per 17,50 €

BURGUER SABANA

- Superfrankfurt + anelles de ceba i beguda per 8,10 €
- Amanida Sabana + pizza Sabana i beguda per 14,10 €

MOBILitza't per la selva

L'Institut Jane Goodall organitza una campanya de reciclatge de mòbils per protegir els ecosistemes africans.

Les xifres són esfereïdores. A Espanya hi ha més de 52 milions de línies de telèfons mòbils, per a poc més de 46 milions d'habitants, és a dir, més d'un terminal per persona. Els mòbils més antics que són reemplaçats i que els ciutadans guarden o llencen a les escombraries tenen una taxa de reciclatge menor al 5%. Els mòbils es troben també al centre dels enfrontaments que produeixen milers de víctimes i refugiats a la República Democràtica del Congo, per l'explotació del coltan, un valuós mineral que es fa servir per fabricar-los. La mineria il·legal destrueix, a més, els hàbitats d'espècies com els ximpanzés i els goril·les.

En què consisteix la campanya?

L'Institut Jane Goodall ha posat en marxa la campanya "MOBILitza't per la selva" per recol·lectar terminals en desús, en funcionament o no, amb l'objectiu de: reutilitzar terminals, reciclar elements útils i disposar adequadament els materials tòxics i recaptar fons per als programes d'educació, conservació i desenvolupament al Congo, com el del Centre de Recuperació de Ximpanzés de Tchimpouga.

Què fa l'Institut Jane Goodall al Congo?

L'Institut Jane Goodall treballa activament per combatre les causes dels problemes que minven les poblacions de ximpanzés i altres

animals, a través de la conscienciació i educació de la societat civil, el desenvolupament sostenible de les comunitats locals (construcció d'escoles, pous d'aigua, tallers de planificació familiar i activitats econòmiques alternatives), programes de conservació dels ecosistemes i tallers per als agents governamentals encarregats de fer complir la llei. 🐾

Com pots MOBILitzar-te?

Pots enviar gratuïtament el teu mòbil descarregant l'etiqueta pre-franquejada a: www.mobilitzatperlaselva.org. Per cada aparell reciclat Fonebank aportarà una part del seu valor a l'Institut Jane Goodall (IJG), segons el model del terminal. Així mateix, l'IJG sortejarà mensualment apadrinaments **ChimpAmig@s** entre els donants, com a agraïment i per mostrar-los l'impacte positiu de la seva aportació.

Informate'n a:
www.mobilitzatperlaselva.org

El Parc d'Esculls de Barcelona

La qualitat del medi marí del front litoral de Barcelona ha millorat considerablement gràcies al seguit d'actuacions que s'han dut a terme els darrers anys.

L'any 2003 es va crear el Parc d'Esculls de Barcelona, amb l'objectiu de millorar la qualitat ambiental de l'entorn del fons marí, a més d'incrementar els recursos pesquers i diversificar els usos lúdics de l'espai litoral. Ara, cinc anys després, un cop aprovada la construcció del Zoo Marí, el Zoo de Barcelona es proposa ampliar aquesta línia d'actuació tot reforçant el valor pedagògic i científic dels esculls.

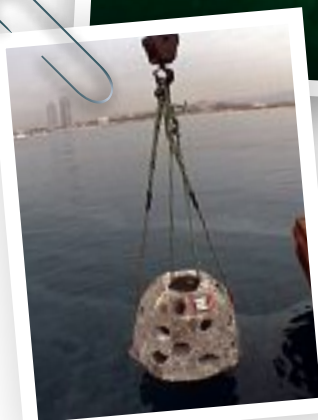
La zona del projecte va ser escollida com la més adient segons l'estudi de la cartografia dels fons marins realitzada des de la desembocadura del riu Llobregat fins a la desembocadura del riu Besòs. El Parc d'Esculls abasta la zona litoral que va des dels espigons submergits del col·lector de Bac de Roda fins a la nova bocana del

port de Barcelona i està compostat per 371 peces o estructures distribuïdes en cinc àrees. Una d'aquestes àrees va ser reservada per a les activitats subaquàtiques i, l'any 2007, s'hi va fondejar una antiga embarcació de les Golondrines.

La generació dels biòtops mitjançant agrupacions d'estructures formant un gran escull artificial ha permès la colonització dels fons sedimentaris gràcies a la introducció de substrats durs que han incrementat l'heterogeneïtat del medi i, per tant, han afavorit la diversitat del fons. Alguns dels efectes obtinguts amb aquesta acció de gestió del litoral i dels recursos pesquers han estat la creació d'hàbitats diversificats i fonts d'aliment suplementari per a les espècies, la permanència d'espècies foragitades anteriorment i l'afavoriment de la

S'ha format un gran escull artificial que està afavorint la biodiversitat del medi marí.

L'any 2003 es van col·locar els primers mòduls sota l'aigua.

pesca artesanal sostenible, en establir zones d'explotació exclusives per a aquests mètodes que no degraden el medi natural. Actualment, el grau de recobriment de totes les estructures submergides és gairebé del 100%, inclosos els elements metàl·lics, ja que es localitzen diferents capes d'organismes sobre el substrat rugós artificial de formigó. En el cinquè any de permanència dels mòduls sota l'aigua, és remarcable la presència de components macroalgues en totes les estructures. Malgrat la profunditat a la qual es troben els mòduls i el grau de turbidesa de l'aigua, que provoca una baixa lluminositat, s'ha pogut identificar l'establiment de productors primaris (algues) cada cop més nombrosos que obtenen energia a partir de la llum solar que penetra a l'aigua.

La missió pedagògica del futur Zoo Marí

El Zoo inicia una important transformació no només per millorar i modernitzar les seves instal·lacions, sinó per desenvolupar un nou model zoològic a la ciutat, adaptat als rols que han d'assumir els zoològics i aquaris en el nou segle, i basat en "l'Estratègia Mundial de Zoos i Aquaris per la Conservació".

En aquest sentit, el Zoo Marí esdevindrà un punt de referència en temes de conservació i recerca dels ecosistemes marins i costaners. El futur equipament vol emfatitzar, entre d'altres biomes, els ecosistemes mediterranis. És per això que els biomes costaners i marins de la Mediterrània hi seran especialment representats. D'altra banda, un dels aspectes fonamentals d'aquest futur Zoo Marí, més enllà del valor de la seva col·lecció zoològica, és la seva missió pedagògica i divulgativa, aspecte força important a l'hora d'explicar els fenòmens, les particularitats i els perills dels nostres sistemes marins davant l'amenaça del canvi climàtic.

Aquesta estreta relació amb la Mediterrània propiciarà una forta presència d'elements vinculats en tot el discurs natural i museogràfic de l'equipament, i un dels centres d'interpretació estarà dedicat a la diversitat de fons de les nostres costes.

El Parc d'Esculls es constituirà, doncs, en un eix temàtic dins d'un programa pedagògic i científic del Zoo Marí i servirà d'eina de treball per a la sensibilització mediambiental de la ciutadania sobre l'entorn marí. Amb aquest objectiu, el Zoo desenvoluparà programes educatius i de recerca i conservació. Actualment, hi fa el seguiment científic, basant-se en quatre grans àrees:

- ◆ **Àrea pesquera**, que analitza la informació sobre les diferents espècies.
- ◆ **Àrea ecològica**, que analitza la colonització de totes les estructures del Parc d'Esculls per mostrar-ne l'evolució.
- ◆ **Àrea estructural**, que analitza la informació sobre la conservació estructural dels mòduls.
- ◆ **Àrea de qualitat ambiental**, que analitza la qualitat ambiental de la zona visitable. 🐾

La nova er@ del Zoo Club

Volem aprofitar que ens trobem a l'era Internet per posar-nos al dia en la nostra comunicació amb els nostres socis i estar més a prop vostre. Cada cop tenim i tindrem més coses a dir-vos, i utilitzant aquesta eina podrem fer-ho d'una manera molt més àgil, efectiva i respectuosa amb el medi ambient. El Zoo de Barcelona està compromès amb la Barcelona sostenible i procura aplicar aquesta filosofia a totes les seves accions. Estem treballant per ampliar l'oferta d'activitats i serveis que podem posar al vostre abast, i a través de la xarxa us podrem anar informant puntualment els pròxims mesos.

PER AIXÒ, ENS CAL TENIR EL VOSTRE CORREU ELECTRÒNIC, I AIXÍ:

- ✓ Enviar-vos informació sobre el Zoo molt més actualitzada.
- ✓ Posar-vos al corrent dels nous avantatges i donar-vos a conèixer totes les *noves promocions puntuals especials per a vosaltres* que estem preparant, perquè pugueu ser els primers a gaudir-ne.
- ✓ Fer-vos arribar un butlletí mensual amb les últimes novetats sobre el Zoo.

SI VOLEU SER SOCIS CIBERNÈTICS:

🐾 I encara no ens heu donat la vostra adreça de correu electrònic o l'heu canviada, entreu al web del Zoo (www.zoobarcelona.com), empleneu la butlleta de la **Nova er@ del Zoo Club** i envieu-la a l'adreça indicada.

🐾 D'aquesta manera participareu també en el **SORTEIG** d'una **ESTADA EN UN DELS FANTÀSTICS HOTELS DE LES CADENES COSTA BRAVA VERD HOTELS I PETITS GRANS HOTELS DE CATALUNYA** (www.petitsgranshotels-decatalunya.com). Podeu enviar-nos les vostres butlletes fins al dia 15 de novembre de 2009. Participaran en el sorteig tots els socis dels qui tinguem adreça de correu electrònic en aquella data.

I NO US PERDEU ELS NOUS AVANTATGES:

- 25 % de descompte a Illa Fantasia.
- 10 % de descompte als hotels del grup Costa Brava Verd Hotels i Petits Grans Hotels de Catalunya, tot enviant un correu electrònic a la central booking@reservashoteles.net o booking@hotelesdecatalunya.net. O bé telefonant als T. 972 60 00 34, 972 60 00 35, o escrivint al Fax 972 60 01 12.

- Una entrada gratuïta amb la teva entrada al Museu Olímpic i de l'Esport de Barcelona.

- Viatges a mida a Tanzània amb l'agència Tabia Safaris a preus exclusius per als socis del Zoo Club! **PREUS MILLORATS!** (dades de contacte a l'anunci de la pàgina 4).

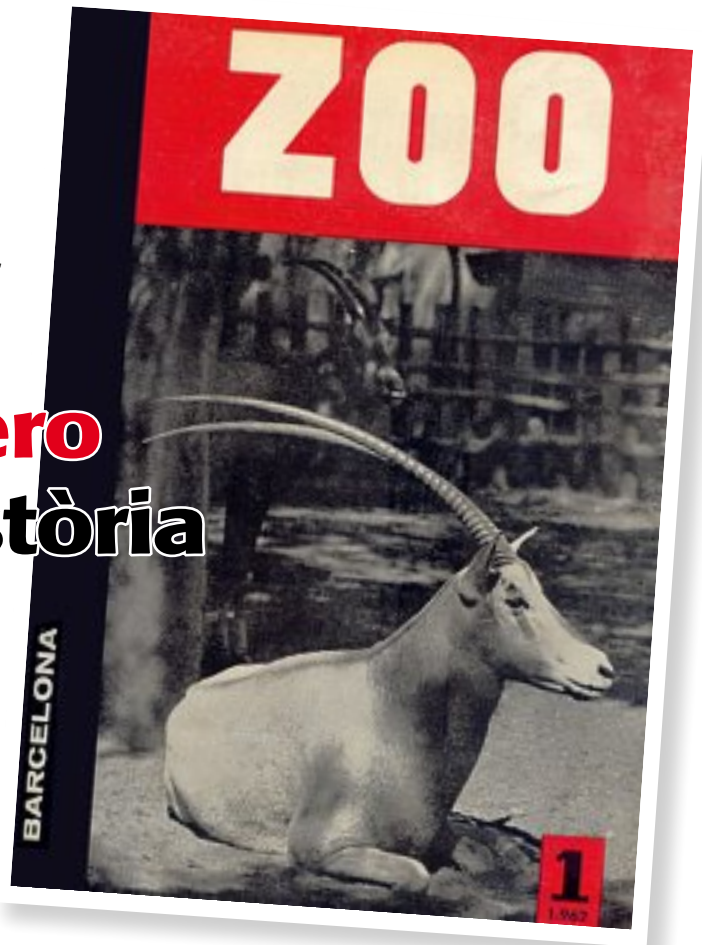
I, com sempre, recordeu que com a socis teniu molts altres avantatges que podeu consultar al nostre web (www.zoobarcelona.com).

Encetem la nova secció “La nostra revista” ensenyant-vos el primer número en què entre d’altres temes, hi havia un consultori zoològic, un article en profunditat de Jordi Sabater Pi i una secció de naixements.

El primer número d’una llarga història

Des de 1962, la nostra revista ha estat el principal vehicle que ha emprat el Zoo per apropar-se a la ciutadania. D’aquesta manera hem pogut fer arribar als nostres simpatitzants articles científics d’interès zoològic, esdeveniments que han tingut lloc al Parc i, més important encara, apropar al públic els animals de la nostra col·lecció i la seva biologia particular. Atès que, recentment, el Zoo de Barcelona ha obert una nova etapa que ha de marcar el seu futur, creiem que és el moment idoni per fer un petit balanç d’aquells fets que, per la seva importància, han quedat reflectits en la nostra revista i formen part de la nostra història. En aquest número encetem, doncs, una nova secció en la qual, publicació rere publicació, anirem descobrint articles, fotografies i notícies que van ser d’especial importància en les primeres edicions de la nostra revista. Aquest cop repassarem de manera breu el primer número, que

fou publicat l’any 1962, i en la portada del quals es pot contemplar un majestuós òrix blanc *Oryx dammah*.

Seccions i imatges curioses

D’especial interès i certament curiós és el *Consultorio Zoológico* que permetia als lectors resoldre els seus dubtes en matèria zoològica tot fent preguntes als experts del Parc. En aquest primer número una de les preguntes estava relacionada amb el creixement de la cornamenta dels cérvols. D’entre les imatges curioses d’aquest primer número, destaca el primer dibuix realista de l’àrea de fauna africana que seria construïda l’any 1963.

L’article central de la revista fou “La rana goliath”. Escrit pel llavors conservador del Centre d’Adaptació i Experimentació Zoològica d’Ikunde, a la Guinea Equatorial, l’eminent **Jordi Sabater Pi**, ens donava a conèixer l’especial ecologia de la granota goliath *Conraua goliath*, la granota més gran del món, basant-se en les seves investigacions científiques i les seves experiències personals.

Finalment, la secció de naixements del Zoo. Entre les espècies nascudes durant aquell darrer any cal destacar: 7 óssos bruns, 1 iac, 8 lleons i 8 cignes de coll negre, entre d’altres. 🐾

Miren! La granota més gran del món al primer número de la revista!

Les famílies participen en el Projecte Orenetes

El projecte fa un recompte dels nius d'oreneta cuablanca.

El Projecte Orenetes, iniciativa de l'Obra Social de Caixa Catalunya i l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), és un projecte de recerca i conservació del medi natural basat en el seguiment dels nius d'oreneta cuablanca.

El Projecte Orenetes té per objectiu conèixer l'estat actual de la població d'oreneta cuablanca (*Delichon urbicum*) als municipis de Catalunya i estudiar la seva evolució al llarg del temps. Es pretén que les dades aportin més coneixement sobre els requeriments ecològics de l'espècie a fi i efecte de poder definir les mesures de gestió i protecció més adients. La metodologia de cens és ben senzilla. Només cal fer un recompte dels nius d'oreneta cuablanca dins la unitat de mostreig indicant la seva localització: el carrer i el número on es troba la colònia. Les instruccions i les fitxes que cal emplenar durant el cens es poden descarregar del mateix web del projecte www.orenetes.cat

Hi ha dos períodes de cens diferents. El primer va de l'1 al 31 de maig, i el segon del 15 de juny al 31 de juliol. Cobreix el moment en què les orenetes es dediquen a construir i arranjat el niu, mentre que el segon cobreix el període durant el qual la majoria de les parelles ja tenen pollets. Segons la disponibilitat de temps, el col·laborador pot escollir participar en un dels períodes o bé en tots dos. Un cop s'ha fet el cens, les dades registrades a la fitxa de camp s'han d'informatitzar directament des de la pàgina www.orenetes.cat.

La participació

A diferència dels anteriors projectes desenvolupats per l'ICO basats en un perfil de col·laboradors especialitzats, el Projecte Orenetes s'adreça a la societat en sentit ampli sense necessitat de tenir coneixements previs sobre ocells, fet que ha determinat una gran implicació social. Ara com ara, el Projecte Orenetes és un dels projectes de seguiment d'avifauna més populars que es duen a terme a casa nostra. La senzilla metodologia d'estudi utilitzada fan que el projecte motivi un públic nombrós i ben divers. Durant la primera campanya (primavera-estiu 2007) hi van participar 483 persones, l'any passat 516 i enguany ja arriben als 600. Cada vegada més la participació com a col·lectiu és més evident, sobretot aquells grups vinculats a l'educació. La simpatia que encomana l'espècie i el sentiment de proximitat que desperta ha fet que el projecte esdevingui una eina d'educació i seducció ambiental. Actualment ja són vora 40 els grups que es responsabilitzen d'una unitat de mostreig. Petits i grans, ornitòlegs experts i novells i fins i tot grups com escoles, associacions de veïns i centres excursionistes configuren el gran engranatge que mou el projecte.

Estem comptant els nius d'oreneta que hi ha a Catalunya. Ens hi ajudes?

La cobertura territorial és important. Actualment es tenen dades de més de 150 municipis diferents de Catalunya, és a dir, el 17% dels municipis de Catalunya i gairebé un 16% de l'hàbitat potencialment ocupat per l'oreneta cuablanca si tenim en compte que en gran mesura ocupa nuclis urbans. A nivell comarcal, aquest 2009 es preveu tenir dades de gairebé el 100% del les comarques, encara que de manera parcial.

Resultats i comparatives

Durant la primera temporada (maig-juliol 2007) es van censar 39.270 nius, dels quals un 66.65% eren sencers i un 30.57% trencats. L'any 2008, tot i ampliar l'àrea de mostreig, el recompte total de nius no va superar els 35.754 de la temporada 2007. Encara es tractant les dades i estudiant les possibles causes d'aquesta davallada, però tot fa pensar que la primavera amb pluges tan tardanes d'aquest any passat va dificultar molt la reproducció d'aquests ocells així com de molts d'altres. Cal destacar, però, que el tant per cent de nius trencats es manté constant al llarg dels dos anys de mostreig (66.65% el 2007 i 64.68% el 2008). Aquest fet posa en evidència la quotidianitat de la destrucció deliberada dels nius a casa nostra, i actualment és un dels principals factors de regressió de l'espècie.

NIUS SENCERS	NIUS EN CONSTRUCCIÓ	NIUS TRENCATS	TOTALS
26.175 66.65%	1.090 2.78%	12.005 30.57%	39.270 2007
23.127 64.68%	1.004 2.81%	11.623 32.51%	35.754 2008

La conservació de l'oreneta cuablanca

L'oreneta cuablanca és una espècie protegida per la llei de protecció dels animals de la Generalitat de Catalunya, de manera que els disturbis causats directament sobre l'espècie o bé indirectament sobre els seus nius pot ser sancionat.

Deixant de banda l'atemptat directe sobre els nius, els altres dos factors limitadors per a la supervivència d'aquesta espècie són la disponibilitat de fang per poder bastir els nius i la quantitat de mosquits necessaris per poder alimentar-se i péixer els pollets. La tendència urbanística actual sovint no respecta els espais verds i tendeix a utilitzar en excés l'asfalt, el ciment i altres materials similars que impermeabilitzen el sòl. La canalització dels cursos d'aigua és un fet més que redueix la disponibilitat de fang per a les orenetes. Pel què fa als recursos tròfics, cada oreneta consumeix un total de 5.87 grams d'insectes al dia, de manera que cada niu, tenint en compte els adults i els pollets, requereix 3.5 kg de mosquits per tal de mantenir tota la família al llarg de tota la seva estada a casa nostra. La presència de mosquits es pot veure molt afectada per la qualitat de l'aire. A partir del recompte de nius ocupats durant la temporada 2008, s'estima

El web www.orenetes.cat

- ✓ L'any 2007 el Projecte Orenetes va ser pioner i avantguardista a l'hora de treballar a partir d'una tecnologia capdavantera basada en el sistema web. El vincle amb els col·laboradors es fa mitjançant la pàgina web del projecte www.orenetes.cat, on també es pot trobar tota la informació i eines necessàries per participar-hi, així com incorporar directament a la base de dades els resultats dels censos. Per participar-hi doncs, només cal entrar al web del projecte www.orenetes.cat. i donar-se d'alta.

Al web trobareu les instruccions per poder col·laborar amb el Projecte Orenetes.

que la població d'orenetes censada ha pogut arribar a consumir més de 65.000 kg de mosquits; unes bones veïnes per a l'estiu! Davant el gran nombre de nius trencats i la baixa nidificació detectada en zones molt urbanitzades on la disponibilitat de fang és baixa, des de l'Obra Social de Caixa Catalunya i l'Institut Català d'Ornitologia es van distribuir 1.500 nius artificials per a oreneta cuablanca. Els nius es poden posar allà on ja hi ha nius naturals amb l'objectiu de reforçar la població, o bé es poden col·locar en llocs on mai hi ha hagut nius oreneta amb la finalitat que el niu artificial actuï de reclam per a l'establiment d'una nova colònia.

Temporada 2009

A la tercera temporada s'espera que les seves aplicacions com a eina d'educació i gestió continuïn ampliant horitzons. Es vol potenciar la vessant educativa del projecte generant tot un seguit de recursos pedagògics que les escoles puguin utilitzar dins les seves activitats curriculars. Només amb una mica d'imaginació el Projecte Orenetes ens pot ajudar a aprendre geografia, matemàtiques, ciències i fins i tot llengua catalana si s'estudia tota l'etimologia relacionada amb l'espècie. Una de les propostes més destacades és que el Projecte Orenetes esdevingui la base per a crèdits de síntesi i treballs de recerca. D'altra banda, com a eina de gestió es pretén elaborar una cartografia acurada i al detall que contingui tota la informació de les colònies censades amb l'objectiu que tots els gestors puguin disposar-ne en format digital a fi i efecte de tenir-la present en qualsevol acció sobre el medi o que indirectament afecti l'espècie. 🐾

4 d'octubre:

Dia Mundial dels Ocells

Vine, participa i gaudeix de les activitats lúdiques que organitza SEO/BirdLife per als visitants més petits del Zoo!

El Dia Mundial dels Ocells se celebra des de fa més de vint anys. SEO/BirdLife organitza centenars d'activitats i tallers arreu de Catalunya, de l'Estat i del món per donar a conèixer els ocells i la importància de la seva conservació des d'una vessant lúdica. És l'associació d'estudi i conservació de la natura més veterana de l'Estat (1954) i treballa per a la conservació dels ocells i de la natura, ja que aquests són bons indicadors de l'estat de conservació dels nostres ecosistemes.

Els ocells ens serveixen com a espècies paraigua (com altres espècies més emblemàtiques i conegudes, com ara els tigres o els pandes), és a dir, que amb la seva conservació estem contribuint a conservar tot l'ecosistema, ja que implica que, alhora, conservem tots els altres éssers vius (plantes, insectes...). Per aconseguir-ho SEO/BirdLife desenvolupa projectes d'investigació i seguiment d'ocells, fa tasques de conservació i té tot un programa d'educació ambiental, comunicació i sensibilització.

Tot un èxit

L'any passat alguns dels visitants més joves del Zoo van tenir la sorpresa de poder participar d'aquestes activitats i ja van poder gaudir amb nosaltres dels ocells. Aquest any també ho farem. T'hi esperem!

Les institucions com el Zoo fan una doble tasca molt important: d'una banda desenvolupen activitats de sensibilització i l'educació ambiental i, de l'altra, realitzen programes de reproducció d'espècies en perill i programes de conservació en llibertat. Aquestes iniciatives, davant els greus problemes actuals de conservació de la natura, potser ens permetran conservar la biodiversitat del nostre planeta. Per aquest motiu, SEO/BirdLife també vol col·laborar celebrant el Dia Mundial dels Ocells al ZOO de Barcelona. 🐾

ACTIVITATS PROGRAMADES

- ✓ **pinta't com el teu ocell preferit!** Taller de pintura de cara i mans.
- ✓ **Disfressa't d'ocell!** Taller de construcció i dibuix de màscares d'ocells.
- ✓ **Fes-te el teu propi ocell!** Taller per construir-te el teu ocell.

L'Equip Verd, sempre en marxa

El grup de voluntaris de l'Equip Verd del Zoo continua treballant en diferents temes relacionats amb el nostre entorn.

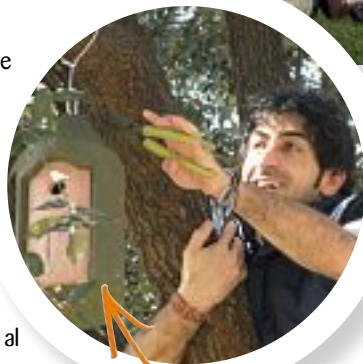

Caixes niu

El mes de març, membres de l'Equip Verd van dedicar una jornada a penjar caixes niu pel Zoo, en un projecte de col·laboració amb el grup d'anellament Parus de Terrassa i l'ajuda de membres del Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de Torreferrussa. Equipats amb una escala telescòpica, martell i fang per tapar forats, diferents tipus de caixa niu (segons l'espècie d'ocell) van ser col·locades en diferents arbres del zoo. L'objectiu és facilitar als ocells que de manera natural nien al parc, que trobin zones de nidificació adients a les seves necessitats, mantenir la biodiversitat d'aquestes espècies i difondre els coneixements sobre la fauna autòctona que tenim al parc.

Tòtils

L'Equip verd col·labora amb Galanthus, l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat de Barcelona, en un projecte per protegir les poblacions d'amfibis dels parcs de Barcelona. Aquestes poblacions últimament han entrat en regressió per diferents causes. El projecte consisteix bàsicament a rescatar capgrossos de tòtil de la zona de la Clota (zona que en breu serà construïda) i capturar capgrossos de reineta de zones on abunda l'espècie per després instal·lar-los en cubetes al Zoo fins a la metamorfosis, moment en què seran alliberats per repoblar els parcs, incloent el mateix Zoo.

Heu vist les caixes niu que ha penjat l'Equip Verd? Fixen-vos-hi! Les poden veure als arbres del Zoo!

L'Equip Verd va regalar planters de tomaquera i pastanaga al final de la xerrada.

Xerrada de varietats autòctones

La pròpia formació dels membres de l'Equip Verd és important. Per això, el dia 8 de juny, el grup d'horticultura va organitzar amb èxit la jornada *Llavors de varietats locals, un tresor únic*. La trobada va aconseguir promoure l'ús i conservació de llavors locals a través de la difusió de tècniques bàsiques, que permetin conservar la

biodiversitat d'espècies cultivades als horts domèstics. La jornada la va iniciar Ester Casas, membre de *Red de Semillas* i va finalitzar amb un intercanvi d'impressions amenitzat per un *pica pica* elaborat pel grup d'horticultura i el detall de regalar planters de tomaquera i pastanaga als assistents.

Visita CRBS

L'Equip Verd, juntament amb el Departament d'Educació del Zoo i l'Institut Jane Goodall, van acompanyar el passat 15 de maig a un grup de gent particip de les activitats que ofereix el CRBS (Centre de Recursos Sostenibles de Barcelona), ubicades aquesta vegada al Zoo. La jornada va consistir en observar la fauna lliure que coexisteix amb l'exòtica als vespres de primavera. Tots els participants van quedar molt satisfets de poder gaudir del vol de les gralles, seguides dels gavians, i dels bernats i els martinets que agafaven el peix que els oferia el grup; d'una mallerenga amb el seu pollet ja emancipat; de dos ratpenats que gràcies al detector d'ultrasons van mostrar la seva presència; del jardí de les papallones i de la bassa de granotes.

Els coordinadors de l'Equip Verd.

Plantes medicinals

El roser silvestre

Rosa canina L., F. Rosàcies

El roser silvestre, anomenat també gavarrera o roser alpi és un arbust caducifoli d'1 a 4 metres d'altura, de tija espinosa, fulles verdes alternes i de flors de color blanc o rosa. Floreix a la primavera i a principis d'estiu, i els seus fruits maduren al final de l'estiu i a principis de la tardor.

El seu nom científic vol dir *rosa de gos*, potser pels seus agullons semblants als ullals d'un gos, o potser perquè anys enrere aquesta planta es feia servir per curar la ràbia. Se'l pot trobar a Europa, Àsia occidental i al nord-oest d'Àfrica, sobretot formant part del boscatge arbustiu dels boscos caducifolis, però també el podem veure en les vores d'alguns camins.

A més de les seves boniques flors, el roser ofereix els seus fruits: uns fruits molt interessants i molt refrescants, que es poden menjar frescos i també en melmelades. Són molt rics en vitamines C, P i E. També contenen flavonoides antioxidants, poden prevenir les infeccions de la bufeta i

malalties inflamatòries com l'artritis i la gingivitis. Són astringents, per la qual cosa ajuden en casos de diarrea.

Aquests fruits contenen àcid cítric, àcid màlic i un oli essencial que en ús extern serveix per mantenir la fermesa de la pell gràcies a les seves propietats nutritives i astringents dels teixits.

Voleu saber una curiositat?, doncs al llarg de la Segona Guerra Mundial els escolars britànics tenien assignada la tasca de recollir els fruits dels rosers silvestres. Amb ells es fabricava un xarop que era una excel·lent font de vitamina C. D'aquesta manera substituïen la importació de taronges, que era impedita pel bloqueig naval dels *U-Boot* o *Unterseeboots* = submergibles i submarins alemanys.

M'agrada veure els rosers silvestres, per això en vaig plantar alguns molt a prop de l'esquelet del rorqual, anant cap al Punt d'Informació. En aquests moments ja s'ha acabat la seva floració, però si us hi fixeu podreu veure com comencen a madurar els seus particulars fruits.

El roure

Ja fa temps, tot caminant per la Via Itàlica, una de les més importants calçades romanes del nord de la Hispania antiga, vaig localitzar dos boscos de roures que contrastaven en els extensos camps de cereal de l'entorn. Quan en vaig cercar informació, vaig descobrir que es tractava de deveses ramaderes molt antigues, testimoni residual de la primitiva vegetació d'aquesta zona. Després hi vaig fer més visites, gaudint de la bellesa d'aquells arbres, molts dels quals eren exemplars imponents i centenaris. També hi havia freixes, aurons, rosers silvestres, etc. Encara que una de les rouredes ja no l'usa el ramat, i per això la vegetació ha recuperat tot l'espai, ambdós boscos conserven

Aquest bell arbre és un roure martinenc, o potser un híbrid d'aquest i el roure de fulla petita. El seu tronc té un perímetre de 5 m i deu tenir uns 400 anys, encara que no és l'exemplar més gran. La vaca que hi pastava a sota era de raça forana, però la vaig convertir en negra ibèrica, recordant les vaques i bous autòctons que han habitat aquesta devesa durant segles. Vaig dedicar hores a mirar-lo, tocar-lo i dibuixar-lo... fins i tot em vaig enfil·lar al seu enorme brancatge. Un vell roure és un petit univers: en la seva arrugada escorça viuen erugues, aranyes amb les seves teles, diverses espècies de líquens (jo en vaig comptar 7), molsa, graminies i altres plantes. Als seus profunds buits i forats s'amaguen de dia lirons i rapaces nocturnes a les quals no vaig voler molestar, i al seu brancatge hauran niat aquesta primavera uns quants ocells.

• Aquarel·la.

En la meua primera visita vaig sorprendre tres conills *Oryctolagus cuniculus*, i entre les arrels del roure dibuixat vaig veure els seus caus i molts excrements.

• Aquarel·la.

Una fulla d'aquest roure mostra el diferent color de les cares, cobertes de pèls estrellats que li donen un tacte vellutat. • Aquarel·la.

A l'altre bosc vaig dibuixar més fulles. 1 i 2 tenen caràcters de pèrol (aurícules en el limbe i peciol curt). Les altres evidencien la hibridació entre pèrols, roures martinencs i roures de fulla petita. • Llapis de grafit.

ja nord, més humida, i esdevenen escadussers cap al sud. En les meves visites a aquells dos boscos, em va sorprendre que mentre l'un és de roure martinenc, l'altre, al costat, té pèñols, l'exigència hídrica dels quals és superior a la quantitat mitjana de pluja de la zona (600 mm anuals). Ben aviat vaig descobrir que el sòl d'aquest darrer bosc és molt humit, potser per la presència d'una capa freàtica propera a la superfície, com es pot observar pels tolls persistents del terreny contigu. Són els pèñols més su-
renys de tota la Península!

Aquesta primavera vaig tornar-hi amb el meu quadern i vaig gaudir de l'eclosió floral que s'hi produïa, tant en arbres como en arbus-
tos i herbes. I mentre escoltava el cant i les crides eufòriques de cueretes grogues, pinsans, orenetes, passerells, tórtres... vora el prat vaig veure uns lliris que m'eren desconeguts, elegants com joies i amagats al peu dels arbres. Poques coses hi ha tan plenes d'emocions com explorar un bosc de roures en primavera! 🐾

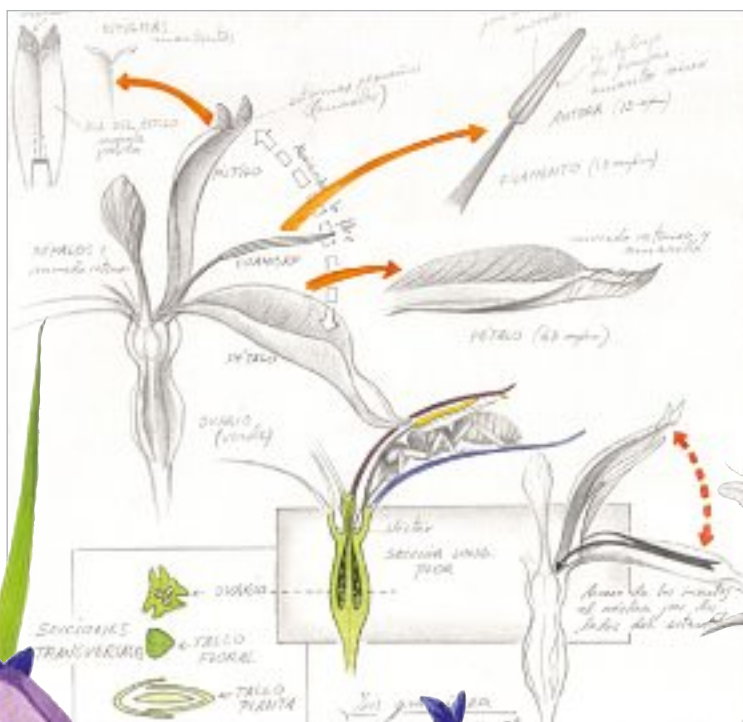
Esparver *Accipiter nisus*.
La devesa és el mitjà preferit per aquest àgil i veloç caçador d'ocells. Falcions, tords, puputs, cucuts i molts altres cerquen aliment entre els arbres i el ramat, i alguns d'ells es converteixen en les seves preses.

• Aquarel·la.

L'Iris graminea és un lliri que habita en indrets humits en el límit del prat, junt als roures i freixes. Vaig prendre moltes notes sobre la seva morfologia, que em va captivar. Aquesta és una pàgina d'aquell dia. • **Llapis de grafit i aquarel·la.** Per sota, un dibuix definitiu de la planta i la flor ampliada, amb un dels seus carpels petaloides aixecat intencionadament per mostrar l'estam amagat entre aquell i el pètal vertader.

• Aquarel·la.

Els roures i altres arbres també estaven en floració. Les flors masculines dels roures estan formades per senzills aments amb els estams molt visibles.

• Llapis de grafit.

Alguna guineu *Vulpes vulpes* hi fa els seus campeigs, com indiquen els excrements que he observat en dues ocasions.

• Aquarel·la.

PATROCINADORS

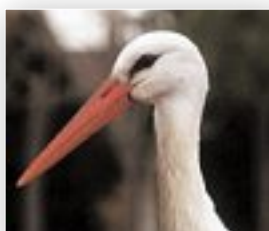

ADOPTANTS

Les empreses i entitats ADOPTANTS col·laboren amb el Zoo fent una aportació econòmica destinada al manteniment d'espècies i instal·lacions, i per al desenvolupament de programes educatius, de conservació i de recerca.

Cocodril del Siam

Cigonya

Llops

Tortuga gegant
de les Seychelles

ENTITATS COL-LABORADORES

CERVEZA
SIN ALCOHOL

**FREE
Damm**

MÁS SABOR, MENOS CALORÍAS

ALC 0,0% VOL

CERVEZA
SIN ALCOHOL

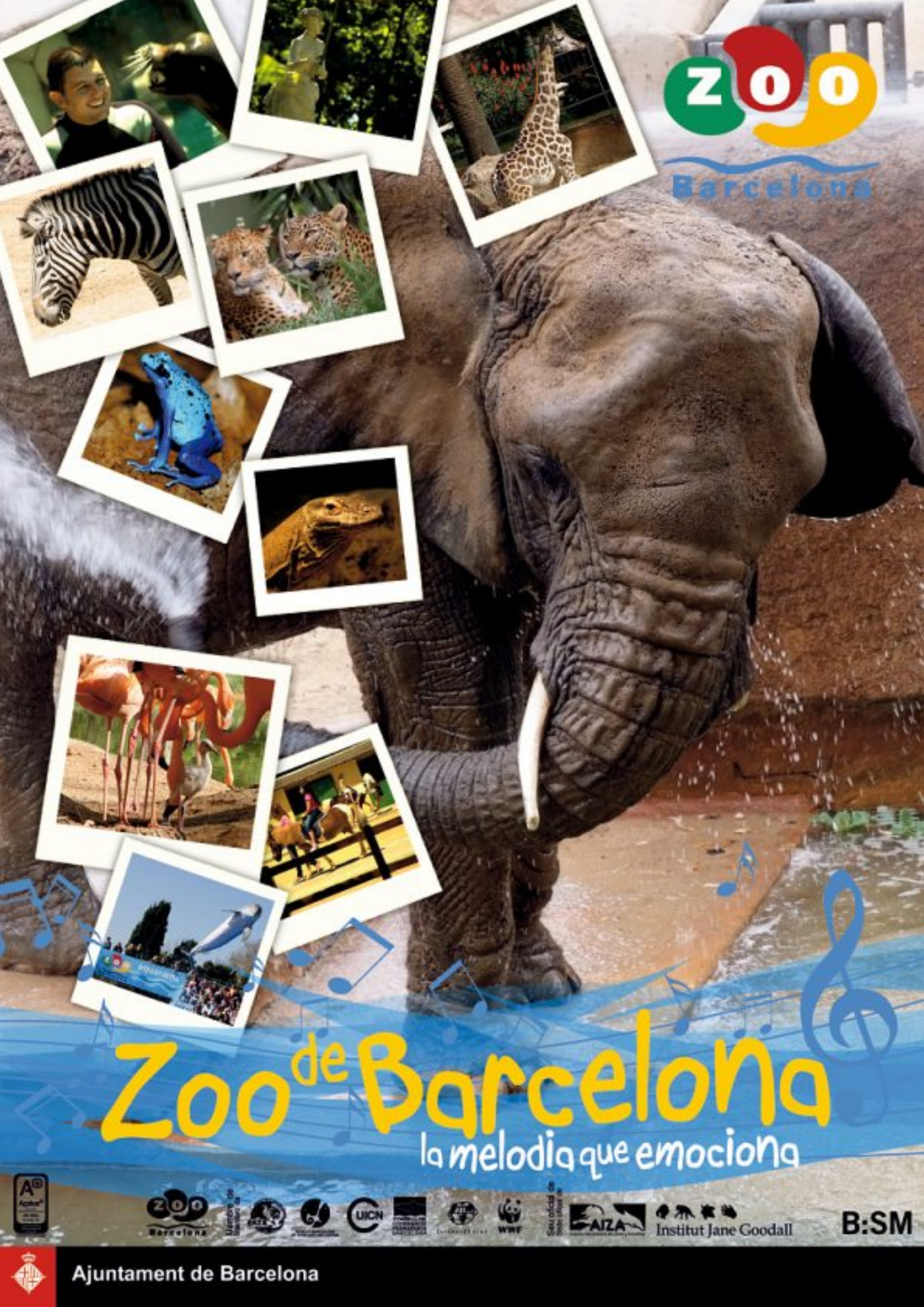
**FREE
Damm**

MÁS SABOR, MENOS CALORÍAS

ALC 0,0% VOL

**FREE
Damm**

La 0,0%
més baixa
en calories

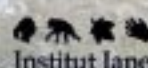

Zoo de Barcelona

la melodia que emociona

Seu oficial de
Drets d'autor de

B:SM

Ajuntament de Barcelona